

ზოგადი პრაქტიკის ექთნის გადამზადების სასწავლო პროგრამა

წარმოადგენს

შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2002 წლის 15 აპრილის ბრძანების საფუძველზე დამტკიცებული ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების დროებითი სასწავლო პროგრამის მეორე გადახედვას

მომზადდა სოციალური და ჯანმრთელობის ეროვნული ინსტიტუტის, საოჯახო მედიცინის სასწავლო ცენტრებისა და საოჯახო მედიცინის პროფესიონალთა კავშირის მიერ ოქსფორდის პოლიტიკის მართვის ჯგუფის ექსპერტების რეკომენდაციების საფუძველზე

პროგრამის განმახორციელებელი სამედიცინო-სასწავლო დაწესებულებები:

1. შპს საოჯახო მედიცინის ეროვნული სასწავლო ცენტრი
2. შპს თბილისის საოჯახო მედიცინის სასწავლო კლინიკური ცენტრი
3. შპს № 1 სამკურნალო-პროფილაქტიკური ცენტრი
4. სააქციო საზოგადოება «ვერე XXI»
5. სააქციო საზოგადოება «28 პოლიკლინიკა/საოჯახო მედიცინის სასწავლო კლინიკური ცენტრი»
6. შპს მცხეთის პირველადი ჯანდაცვის ცენტრი «ჯანმრთელი თაობა»

ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების პროგრამის დახასიათება

I-ზოგადი ნაწილი

I. პროგრამის ჩატარების ზოგადი წესები:

- 1.1. ზოგადი პრაქტიკის ექთნის გადამზადების სასწავლო პროგრამამ უნდა უზრუნველყოს კურსის მონაწილეების მიერ ზოგად პრაქტიკაში საექთნო საქმიანობის თეორიული საფუძვლებისა და ტექნიკის ათვისება, ზოგადი პრაქტიკის ექთნისათვის დამტკიცებული საკვალიფიკაციო მოთხოვნების შესაბამისად, რაც მათ ზოგადი პრაქტიკის ექთნის თანამდებობაზე დამოუკიდებელი საქმიანობის საშუალებას მისცემს;
- 1.2. ზოგადი პრაქტიკის ექთნის მოსამზადებელი სასწავლო პროგრამა გაგრძელდება 6 თვე, სამ-ხუთდღიანი მოდულების სახით. პროგრამის საერთო ხანგრძლივობა ექთან-მასწავლებლებისათვის 816 საათია;
- 1.3. მსმენელმა საკუთარ თავზე მუშაობას უნდა დაუთმოს კვირაში, სულ მცირე 5 საათი, რაც საბოლოოდ, ექვსი თვის მანძილზე 120 საათზე შეადგენს.
- 1.4. ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების პროგრამის მიმდინარეობისას გარკვეული დრო დაეთმობა მრავალდისციპლინარულ სწავლებას. ამისათვის განკუთვნილია 96 საათი, რაც ნაწილდება პროგრამის მიმდინარეობის მთელ პერიოდზე.
- 1.5. ზოგადი პრაქტიკის ექთნების მოსამზადებელი პროგრამა იგეგმება და მიმდინარეობს პრაქტიკაში სწავლებისა და მრავალდისციპლინარული სწავლების პრინციპების საფუძველზე;
- 1.6. ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების პროგრამის განხორციელებაში, მრავალდისციპლინარული სწავლების პრინციპების საფუძველზე, შესაძლოა, მონაწილეობა მიიღონ ოჯახის ექიმის მასწავლებლებმა და ზოგადი პრაქტიკის მენეჯერების მასწავლებლებმა.
- 1.7. ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების პროგრამის მსვლელობისას რეგულარულად ტარდება მონაწილეთა მიმდინარე, ხოლო კურსის დასასრულს შემაჯამებელი შეფასება;
- 1.8. ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების პროგრამის გავლისა და შემაჯამებელი შეფასების წარმატებით ჩაბარების შემთხვევაში მონაწილე იღებს კურსის დასრულების დამადასტურებელ მოწმობას;
- 1.9. თუ კურსის მონაწილე პირველი მცდელობისას ვერ მიაღწევს ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების პროგრამის შემაჯამებელი შეფასების მოთხოვნათა მიხედვით დადგენილ სტანდარტს, მას დამატებით მოსამზადებლად ეძლევა არანაკლებ ორი თვისა, რის შემდეგაც ინიშნება განმეორებითი შეფასება. წარუმატებლობის შემთხვევაში მსმენელს

მესამე მცდელობის უფლება არა აქვს და, ამდენად, იგი ვერ იღებს პროგრამის გავლის დამადასტურებელ სერტიფიკატს;

I.II პროგრამის მიზანი და ამოცანები

- I. ზოგადი პრაქტიკის ექთანმა წინამდებარე პროგრამის გავლის საფუძველზე უნდა შეიძინოს გარკვეული ცოდნა და უნარ-ჩვევები, რათა დამოუკიდებლად გაუწიოს პრევენციული, სადიაგნოსტიკო, სამკურნალო და სარეაბილიტაციო საექთნო სამედიცინო სამსახური ყველა ასაკისა და ორივე სქესის მოსახლეობას;
  - 1.1. ზოგადი პრაქტიკის ექთანი კარგად უნდა აცნობიერებდეს *საოჯახო მედიცინის ფილოსოფიასა და ძირითად პრინციპებს*. იგი მზად უნდა იყოს, შესთავაზოს მომხმარებელს ყოვლისმომცველი, უწყვეტი, მაკოორდინირებელი და მაქსიმალურად ხელმისაწვდომი სამედიცინო სამსახური;
  - 1.2. ზოგადი პრაქტიკის ექთანმა უნდა იცოდეს თავისი *ფუნქციები და უფლება-მოვალეობები*. ჰქონდეს მათი შესრულების სურვილი და მზად იყოს ამისათვის;
  - 1.3. ზოგადი პრაქტიკის ექთანს უნდა შეეძლოს, ზოგადად, ზოგადი პრაქტიკის ექთნების სამუშაოს თავისებურებათა აღწერა (მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის გამოცდილების საფუძველზე) და ზოგად პრაქტიკაში განსაკუთრებით გავრცელებულ პათოლოგიათა ავადობისა და დაავადებიაზობის მაჩვენებლების დასახელება. ამასთან, იგი უნდა აცნობიერებდეს ამ მონაცემების კლინიკურ პრაქტიკაში გამოყენების მნიშვნელობას;
  - 1.4. ზოგადი პრაქტიკის ექთანი კარგად უნდა აცნობიერებდეს თავისი *პროფესიული კომპეტენციის საზღვრებს*. პაციენტის მდგომარეობის პირველადი შეფასებისა და სხვა მნიშვნელოვანი ფსიქო-სოციალური ფაქტორების გათვალისწინების საფუძველზე მას უნდა შეეძლოს გადაწყვეტილების მიღება ზოგადი პრაქტიკის/ოჯახის ექიმთან მკურნალობის აუცილებლობის შესახებ. ამასთან, საჭიროა მაქსიმალურად ზუსტად განისაზღვროს, თუ რამდენად სწრაფად (რა ვადაში) უნდა მოხდეს პაციენტის მიმართვა.
- II. ზოგადი პრაქტიკის ექთანს უნდა შეეძლოს თავისი პროფესიული კომპეტენციის ფარგლებში აწარმოოს პრაქტიკული საქმიანობა და პირველადი სამედიცინო სამსახურის დონეზე უზრუნველყოს პაციენტებისათვის საექთნო სამედიცინო დახმარება ამა თუ იმ თერაპიული და რიგი ქირურგიული პათოლოგიების, ქალთა ჯანმრთელობის სპეციფიკური პრობლემების, კანის, ყელ-ყურ-ცხვირის, თვალის, ფსიქიკური, ალერგიული, ინფექციური დაავადებების შემთხვევაში.
- III. ზოგადი პრაქტიკის ექთანმა უნდა იცოდეს:
  - 3.1. ჯანდაცვის კანონმდებლობის საფუძვლები და უფლებები;
  - 3.2. პირველადი ჯანდაცვის დონეზე სამედიცინო დაწესებულებების ფუნქციონირების ორგანიზაციული საფუძვლები;
  - 3.3. ზოგად პრაქტიკაში სამედიცინო მომსახურების ხარისხის კონტროლისა და გაუმჯობესების მეთოდები;
  - 3.4. პროფესიული ურთიერთობების ფსიქოლოგია, ფილოსოფია და მორალურ-ეთიკური ნორმები;

- 3.5. პირველადი ჯანდაცვის გუნდის ფუნქციონირებისა და გუნდური მუშაობის პრინციპები;
- 3.6. კლინიკური ეპიდემიოლოგიის საფუძვლები;
- 3.7. პრევენციული მედიცინის ფილოსოფია და საფუძვლები;
- 3.8. გავრცელებულ დაავადებათა პრევენციის გზები და მათი ეფექტიანობის დამადასტურებელი უახლესი მონაცემები;
  - ინფექციურ დაავადებათა პრევენცია-იმუნიზაცია მოზრდილებსა და ბავშვებში;
  - გულსისხლძარღვთა დაავადებების პრევენციის გზები;
  - ავთვისებიანი სიმსივნეების პრევენციისა და ადრეული დიაგნოსტიკის მეთოდები;
  - ტრავმატიზმისა და უბედური შემთხვევების პრევენციის გზები;
  - ფსიქიკური ჯანმრთელობის დამკვიდრების გზები;
  - სქესობრივი გზით გადამდები დაავადებების პრევენციის მეთოდები;
  - ქალთა, მოზარდთა, ბავშვთა და ხანდაზმულთა ჯანმრთელობის დამკვიდრების პრინციპები და მათი განხორციელების გზები;
- 3.9. პაციენტის სანიტარიული განათლების ტიპები და მეთოდები;
- 3.10. ზოგად პრაქტიკაში ქრონიკულ დაავადებათა მართვის ძირითადი ასპექტები;
- 3.11. გავრცელებული ქრონიკული დაავადებების: მაქრიანი დიაბეტი, ბრონქული ასთმა, გულის იშემიური დაავადება, ჰიპერტონული დაავადება-დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და მართვის თანამედროვე მეთოდები;
- 3.12. რეაბილიტაციის სახეები, ფორმები და მეთოდები;
- 3.13. ორსულთა სამედიცინო მეთვალყურეობის ძირითადი პრინციპები;
- 3.14. ბავშვთა განვითარების შეფასების ძირითადი პრინციპები;
- 3.15. მოზრდილებსა და ბავშვებში გავრცელებული სომატური დაავადებების სიმპტომები და ნიშნები, დიაგნოსტიკისა და მკურნალობის მეთოდები, მოსალოდნელი გართულებები და მათი თავიდან აცილების გზები;
- 3.16. გარცელებული თერაპიული, ქირურგიული, გინეკოლოგიური, უროლოგიური, დერმატოლოგიური, ინფექციური, ნევროლოგიური, ფსიქიატრიული და ოფთალმოლოგიური პრობლემების კლინიკური ნიშნები, მკურნალობის, მართვისა და რეაბილიტაციის ძირითადი მეთოდები;
- 3.17. გავრცელებული გადაუდებელი მდგომარეობების მართვის გზები;
- 3.18. სამედიცინო დოკუმენტაციის, სააღრიცხვო-სტატისტიკური ფორმების წარმოების წესები და მნიშვნელობა;

3. ზოგადი პრაქტიკის ექთანს უნდა შეეძლოს:

- 3.1. პროფესიული კომპეტენციისა და უფლებების ფარგლებში გაანალიზოს არსებული სიტუაცია და მიიღოს გადაწყვეტილება;
- 3.2. პაციენტებთან და კოლეგებთან კარგი კომუნიკაცია;
- 3.3. ექიმის დანიშნულების მიხედვით პროფესიული კომპეტენციის ფარგლებში დიაგნოსტიკური, სარეაბილიტაციო, პროფილაქტიკური, სანიტარიულ-ჰიგიენური ღონისძიებების ჩატარება;
- 3.4. შეაფასოს და გამოყოს წამყვანი სიმპტომები და სინდრომები მძიმე და ტერმინალურ მდგომარეობაში მყოფ ავადმყოფებში;
- 3.5. მოამზადოს პაციენტი ლაბორატორიული და ფუნქციური გამოკვლევისათვის;

- 3.6. შეაფასოს კონკრეტულ შემთხვევაში სამკურნალო საშუალებების მოქმედების ეფექტურობა, გამოიცნოს მოსალოდნელი გვერდითი მოვლენები და მედიკამენტური ინტოქსიკაციის შემთხვევაში გაუწიოს პაციენტს ექიმამდელი დახმარება;
- 3.7. ჩაატაროს ღონისძიებები მოსახლეობის, ავადმყოფთა, დაზარალებულთა, კატასტროფის მედიცინისა და სამოქალაქო თავდაცვის სამედიცინო სამსახურის პერსონალის დასაცავად;
- 3.8. საექთნო პროცესის ძირითადი ეტაპების დოკუმენტალურად გაფორმება;

4. ზოგადი პრაქტიკის ექთანი უნდა ფლობდეს:

- 4.1. საექთნო მანიპულაციების ტექნიკას;
- 4.2. ექთნის კომპეტენციის ფარგლებში პაციენტის გასინჯვისა და გარკვეულ სადიაგნოსტიკო ჩვენებების (დანართი 6.1.2);
- 4.3. საექთნო მოვლის ჩვენებს;
- 4.4. ფიზიოთერაპიული პროცედურების ძირითად სახეებს, სამკურნალო ფიზკულტურისა და მასაჟის სახეებს;
- 4.5. პაციენტის კონსულტირებისა და სანიტარული განათლების ხერხებს;
- 4.6. სამკურნალო საშუალებების მიღების, შენახვისა და მოხმარების წესებს;
- 4.7. დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის დაცვის საფუძვლებს;
- 4.8. სამეანო-გინეკოლოგიური საქმის ოჯახის დაგეგმვის საფუძვლებს;
- 4.9. პირველადი ჯანმრთელობის დაცვის დონეზე ქირურგიული და საოპერაციო საქმის საფუძვლებს;

I.I. კლინიკური საკითხები, რომლებიც ზოგადი პრაქტიკის ექთნის პროფესიული კომპეტენციის ბაზის ქმნის შემდეგია:

გულ-სისხლძარღვთა სისტემის დაავადებები:

- ჰიპერტენზია
- გულის იშემიური დაავადება
  - o მიოკარდიუმის ინფარქტი
  - o სტენოკარდია
  - o გულის უკმარისობა
  - o არითმიები
- ჰიპერლიპიდემია
- პერიფერიულ სისხლძარღვთა დაავადებები-ხანგამოშვებით კოჭლობა
- ტემპორალური არტერიტი
- გულის სარქველოვანი აპარატის დაზიანება

სასუნთქი სისტემის დაავადებები:

- ბრონქული ასთმა
- ბრონქიტი
- პლევრიტი, პნევმონია-მართვის პრინციპები და ანტიბიოტიკების რაციონალური გამოყენება.
- ფილტვის ტუბერკულოზი
- ფილტვის კიბო

- ფილტვის პროფესიული დაავადებები

გასტრო-ინტესტინალური სისტემის დაავადებები:

- ტკივილი მუცელში-დიფერენციალური დიაგნოსტიკა
- დისპეპსია
- პეპტიკური წყლული
- ნაღვლის ბუშტის დაავადებები
- ღვიძლის დაავადებები
- თიაქრები
- ნაწლავების დაავადებები:
  - o ყაბზობა
  - o ცვლადი მოქმედება
  - o გალიზიანებული ნაწლავის სინდრომი
  - o დივერტიკულარული დაავადება
  - o კრონის დაავადება
  - o წყლულოვანი კოლიტი
- ქავილი ანუსის არეში

ნევროლოგიური პრობლემები:

- ეპილეფსია
- პარკინსონის დაავადება
- თავის ტვინში სისხლის მიმოქცევის მოშლა
- გაფანტული სკლეროზი
- თავის ტკივილი-მიზეზები, დიფერენციული დიაგნოსტიკის პრინციპები

ენდოკრინოლოგია:

- შაქრიანი დიაბეტი
- ფარისებრი ჯირკვლის დაავადებები
- სიმსუქნე

ჰემატოლოგია:

- ანემიები:
  - o რკინა დეფიციტური
  - o B12/ ფოლიუმჟავა დეფიციტური
  - o თრომბოციტოპენია
  - o პოლიციტემია

რევმატოლოგია:

- ზურგის ტკივილი

- ძვალ-სახსროვანი პრობლემები
- ართრიტები-ოსტეო, რევმატოიდულ და სხვა
- ოსტეოპოროზი
- პოდაგრა
- ტენდონიტი
- მუხლის პრობლემები
- კოლაგენოზები

შარდ-სასქესო სისტემის დაავადებები:

- საშარდე ტრაქტის ინფექციები
- პროსტატის კეთილთვისებიანი ჰიპერტროფია
- პროსტატის კიბო
- სათესლე ჯირკვალი:
  - o ეპიდიდიმოორქიტი
  - o ჰიდროცელე
  - o სათესლის კიბო
  - o ვარიკოცელე

ინფექციები:

- მოგზაურთა იმუნიზაცია
- სქესობრივი გზით გადამდები დაავადებები
- ვირუსული დაავადებები
  - o ინფექციური მონონუკლეოზი
  - o პოსტ ვირუსული დაღლილობა
  - o ქრონიკული დაღლილობის სინდრომი
  - o ჰეპატიტები

ფსიქიატრია:

- დეპრესია
- აგზნება
- ჰიპომანია+მანია
- შიზოფრენია
- ნევროზები
- დემენცია
- გონებრივი განვითარების ჩამორჩენა (სმენის პრობლემები)
- ჭირისუფალი

პედიატრია

- პირველადი ჯანდაცვის გუნდის როლი ბავშვის მოვლის და მისი ჯანმრთელობის დაცვის საქმეში
- ეთიკა
- პედიატრიული ანამნეზის შეკრება

- ბავშვის ანტროპომეტრიის ჩვენებები
- ჯანმრთელი ბავშვის ფსიქო-ფიზიკური განვითარება
- ბავშვთა განვითარების შეფასება
- ბავშვებში ჯანმრთელობის დამკვიდრება
- იმუნიზაცია
- უბედური შემთხვევების პრევენცია
- ბავშვებზე ძალადობა
- ბავშვთა ასაკში სკრინინგის პროგრამები
- ბავშვთა კვება
  - o ძუძუთი კვება
  - o ხელოვნური კვება
  - o რკინადეფიციტური ანემიის პროფილაქტიკა
  - o ჯანსაღი კვებას პრინციპები
- ბავშვთა ასაკის ხშირი ინფექციური დაავადებები
  - o ზედა სასუნთქი გზების ინფექციები
  - o ზედა სასუნთქი გზების ინფექციები
  - o შუა ყურის ოტიტი
  - o სტრეპტოკოკული ფარინგიტი და ტონზილიტი
  - o გულმკერდის ინფექციები
- დიარეა
  - o ენტერობიოზი
  - o ასკარიდოზი.
  - o საშარდე გზების ინფექციები
  - o მენინგიტი
  - o დიფტერია
  - o ვირუსული ინფექციები (წითელა, წითურა, ყივანახველა, ყბაყურა, პოლიომიელიტი, ჩუტყვავილა)
  - o ცხელება (ფებრილური კრუნჩხვა)
  - o ანტიბიოტიკების რაციონალური გამოყენება
- ბავშვები სპეციფიკური პრობლემებით
  - o ქრონიკულად დაავადებული ბავშვი
  - o ინვალიდი ბავშვი
  - o მძიმე ქცევითი და ფსიქიატრიული პრობლემები
  - o მომაკვდავი ბავშვის მოვლა

ოტო-რინოლარინგოლოგია

- ტონზილიტი
- ხმის ჩახლეჩა
- ოტიტი

ცხვირის პრობლემები:

- რინიტი
- პოლიპები
- თივის ცხელება
- კატარი
- სინუსიტები
- სიყრუე
- თავბრუსხვევა

- ყელის ტკივილი
- ოფთალმოლოგია:
  - წითელი თვალი
  - გლაუკომა
  - მხედველობის დაკარგვა
    - o უეცარი
    - o თანდათანობითი- კატარაქტა, ხალაზიონი
  - სიელმე

დერმატოლოგია:

- ეგზემა/დერმატიტი
- ფსორიაზი
- ხალი
- მელანომა
- მეჭეჭი
- აკნე
- ინფექციები-იმპეტიგო, ჰერპესი, სოკო
- ურტიკარია
- ბიოფსია-როდის?როგორ?
- კანის კიბო

ქალთა ჯანმრთელობა

- გამონადენი საშოდან, მიზეზები, დიფერენციული დიაგნოსტიკის პრინციპები
- მენჯის ღრუს ორგანოთა ანთებითი დაავადებები
- მენსტრუალური ციკლის დარღვევები
  - o ამენორეა
  - o მენორაგია
- პრე-მენსტრუალური სინდრომი
- მენოპაუზა-ოსტეოპოროზი
- ოჯახის დაგეგმვა
- სარძევე ჯირკვლის დაავადებები, სარძევე ჯირკვლის კიბოს ადრეული იდენტიფიკაციის მეთოდები და მათი დიაგნოსტიკური ღირებულება;
- ორსულობა
  - o ნორმალური ორსულობის მიმდინარეობა, პერინატალური და ანტენატალური მეთვალყურეობა.
  - o საშვილოსნოსგარე ორსულობა-რისკი, საგანგაშო ნიშნები
  - o პათოლოგიური ორსულობა:
  - o ორსულობით ინდუცირებული ჰიპერტონია.
  - o ორსულთა დიაბეტი.
- სკრინინგის პრინციპები
- ცერვიკალური ციტოლოგია

I.II. სასწავლო პროგრამის ფარგლებში შეფასდება და საჭიროების შემთხვევაში ექთანს საშუალება ექნება აითვისოს შემდეგი აუცილებელი საექთნო მანიპულაციების, გასინჯვისა და დიაგნოსტიკის ჩვენები

- ავადმყოფის სანიტარიული დამუშავება
- სადუზინფექციო ხსნარების დამზადება;
- ავადმყოფის მოვლის საგნების დეზინფექცია;
- ინსტრუმენტების, ნემსების, შპრიცების წინასასტერილიზაციო დამუშავება;
- შესახვევი მასალის, ტანსაცმლის, თეთრეულის განლაგება ბიქსებში;
- სტერილური ბიქსების მოხმარება;
- ხელების დეზინფექცია;
- სტერილური მაგიდის გაშლა;
- ავადმყოფის გადაყვანა და ტრანსპორტირება;
- საწოლის მომზადება;
- საწოლისა და სამოსი თეთრეულის შეცვლა;
- ჰიგიენური ღონისძიებების ჩატარება საწოლში;
- ავადმყოფის ჰიგიენური დამუშავება;
- ნაწოლებს პროფილაქტიკა;
- ავადმყოფის კვება საწოლში;
- საკვების მიწოდება ზონდით;
- ავადმყოფის კვება გასტროსტომიდან;
- ტემპერატურის გაზომვა;
- ტემპერატურის მრუდის შედგენა;
- პულსის გასინჯვა;
- სუნთქვის სიხსირის განსაზღვრა;
- არტერიული წნევის გაზომვა;
- დიურეზის განსაზღვრა;
- კოტომების დადგმა;
- მდოგვის საფენების გაკეთება;
- კომპრესის გაკეთება;
- სათბურისა და ყინულის პარკის გამოყენება;
- სამკურნალო აბაზანის მომზადება;
- ჟანგბადის მიწოდება;
- ღამის ქოთნისა და შარდმიმღების მიწოდება;
- აირგამტარი მილის დაყენება;
- ყველა სახის ოყნის გაკეთება;
- შარდის ბუშტის კათეტერიზაცია;
- მალამოს, პლასტირის გამოყენება;
- წვეთების ცაწვეტება ცხვირში, თვალში და ყურში;
- ინჰალატორის მოხმარება;

- ინსულინის დოზის აღება;
- ყველა სახის ინექციები;
- მანტუს სინჯის ჩატარება;
- წვეთოვანი სისტემის აწყობა და დადგმა;
- ვენეპუნქცია;
- კანქვეშა დიაგნოსტიკური და ალერგიული სინჯების წარმოება;
- ეკგ-ს გადაღება;
- ნაცხის აღება ხახიდან;
- ნაცხის აღება საშოდან, საშოს გამორეცხვა;
- ნახველის მოგროვება;
- სისხლის ანალიზი ჰემოგლობინზე, ედს-ზე, ლეიკოციტებზე;
- შარდის ანალიზი ზიმნიცის წესით;
- განავლის პრეპარატის მომზადება გამოკვლევისათვის;
- ავადმყოფის მომზადება სხივური გამოკვლევებისათვის, ენდოსკოპიისათვის;
- ავადმყოფის მომზადება და მონაწილეობის მიღება ყველა სახის მანიპულაციის ჩატარებისას ამბულატორიის პირობებში;
- ნახვევის დაღება;
- ქალის მენჯის ზომების განსაზღვრა;
- ნაყოფის გულისცემის მოსმენა;
- სარძევე ჯირკვლის გასინჯვა;
- ძუძუთი კვების წესები;
- ახალშობილთა ჭიპლარის გადაკვანძვა;
- ჭიპის მოვლა;
- ახალშობილთა პირველი ტუალეტი;
- ახალშობილთა ანთროპომეტრია;
- ხელოვნური საკვების მომზადება და ბავშვის კვება;
- გადაუდებელი დახმარება (ხელოვნური სუნთქვა, გულის არაპირდაპირი მასაჟი);
- მოტეხილი ძვლების სატრანსპორტო იმობილიზაცია;
- სისხლის ჯგუფის და რეზუსის განსაზღვრა, ინდივიდუალურ შეთავსებაზე სინჯის ჩატარება;
- ზედაპირული სისხლძაღვიდან სისხლდენის შეჩერება;
- ლახტის დაღება შესაბამისი წესების დაცვით;
- დამწვარი ზედაპირის დამუშავება;
- ჭრილობის დამუშავება, ზედაპირული ჭრილობისას კანზე ლიგატურის დაღება;
- კანის ნაკერების მოხსნა;
- ნუშისებრი ლაკუნების გამორეცხვა;
- ყურის გამორეცხვა;
- თვალის გამორეცხვა;
- მხედველობის სიმახვილის დადგენა;
- ფერადი მხედველობის შეფასება;
- გლუკომეტრების გამოყენება;
- პიკფლოუმეტრების გამოყენება;
- სამკურნალო საშუალებების აღრიცხვის დოკუმენტაციის წარმოება

II. კერძო ნაწილი

ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების პროგრამა მოიცავს 18 მოდულს. თითოეული მოდულის დახასიათება: სწავლების მიზანი, მოსალოდნელი შედეგები, განსახილველი საკითხები, ხანგრძლივობა, სწავლებისა და შეფასების მეთოდოლოგია წარმოდგენილია წინამდებარე დოკუმენტში.

მოდული 1: პირველადი ჯანდაცვის არსი

განსახილველი საკითხები:

- პირველადი ჯანდაცვის კონცეფცია და მისი ადგილი ქვეყნის ჯანმრთელობის დაცვის სისტემაში
- პირველადი ჯანდაცვის განსაზღვრება, ფილოსოფია და ბაზისური ელემენტები
- საზოგადოებაზე ორიენტირებული პჯდ ექთნობა (საზოგადოების, გარემოს შეფასება, ეპიდემიოლოგიის ელემენტები)
- პჯდ გუნდის განსაზღვრება და როლი
- პირველადი ჯანდაცვის პოტენციური როლი განვითარებად გარემოში და პირველადი ჯანდაცვის განვითარების პერსპექტივები საქართველოში

ამ მოდულის დასრულების შემდეგ მონაწილეებს უნდა შეეძლოთ:

- პირველადი ჯანდაცვის არსისა და მისი უმთავრესი ფუნქციების განმარტება ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ დადგენილი განსაზღვრებების შესაფერისად;
- მთლიან ჯანდაცვის სისტემაში პირველადი ჯანდაცვის ადგილისა და მისი ადგილობრივი სამსახურების მნიშვნელობის განმარტება;
- პირველადი ჯანდაცვის სხვა კადრების როლების გაგება და ზოგად პრაქტიკაში კლინიკური საქმიანობის განმახორციელებელ პროფესიონალებთან ექთნის ურთიერთობის პროცესის აღწერა.

მოდულისთვის განკუთვნილი დრო 10 საათი

მოდული 2: საექთნო საქმე ზოგად პრაქტიკაში-თეორიული საფუძვლები

საკითხის განხილვის მიზანი:

- მსმენელები გაეცნობიან საექთნო საქმის თეორიულ საფუძვლებს, კონცეფციასა და პრინციპებს
- ექთნის მორალურ-ეთიკურ ნორმებს
- არსებულ კანონმდებლობას

მოსალოდნელი შედეგები:

- მსმენელი გაეცნობა საექთნო საქმის ისტორიას, თანამედროვე თეორიებს და ეცდება მათ პრაქტიკულ განხორციელებას, არსებული სამართლებრივი რეგულაციისა და მატერიალურ-ტექნიკური რესურსების პირობებში;
- მსმენელმა თავად განსაზღვრავს საკუთარ სასწავლო საჭიროებებს, რომლის დაკმაყოფილების საშუალება მას აღწერილი კურსის გავლისას ექნება.

განსახილველი საკითხები:

- საექთნო საქმის ისტორია
- ზოგადი პრაქტიკის ექთანი-*მოდელები*
- სხვა ქვეყნების გამოცდილება და საქართველოში ამ გამოცდილების გამოყენების შესაძლებლობები
- საექთნო პროცესი (მოიცავს შეფასებას, მოვლის პრიორიტეტების დადგენას – (დიაგნოზებს აღარ ხმარობენ), მოვლის დაგეგმვას, განხორციელებასა და შეფასებას)
- მორალურ-ეთიკური ნორმები
- საექთნო მზრუნველობა და საექთნო მოვლა
- კომუნიკაცია
- პაციენტის განათლება (სწავლების ზოგადი პრინციპებით, სხვადასხვა ასაკის პაციენტის თავისებურებების გათვალისწინებით)
- საექთნო საქმის ფსიქო-სოციალური საფუძვლები (სულიერი ჯანმრთელობა, თანაგრძნობა, სტრესი და ადაპტაცია)
- მსმენელების სასწავლო საჭიროებების განსაზღვრა
- პერსონალური საექთნო სპეციფიკაციების შემუშავება და გამოყენება

დავალება:

კურსის მონაწილემ უნდა სემლოს ახალი კონცეფციის გაცნობიერების საფუძველზე საკუთარი სასწავლო საჭიროებების ჩამოყალიბება და პერსონალურ საექთნო სპეციფიკაციების შემუშავება.

შეფასება:

- მოდულის დასასრულს თითოეულმა მსმენელმა უნდა წარმოადგინოს საექთნო პროფილის კონკრეტული ვარიანტი, ამ «პროფესიონალის» სასწავლო საჭიროებების მითითებით;
- მოდულის დასასრულს თითოეულმა მსმენელმა წერილობით უნდა წარმოადგინოს ნაშრომი, სადაც ასახული იქნება პრაქტიკის საჭიროებები, მისი პროფილის თავისებურებების გათვალისწინებით;

რეზიუმე:

მოდულისათვის დათმობილი საერთო დრო შეადგენს 38 საათს: 28 საათს ფორმალური სწავლებისათვის და 10 საათს დავალებაზე მუშაობისათვის.

შეფასება:

შეფასება ტარდება ზოგადი პრაქტიკის ექთნების მასწავლებლების მიერ, სასწავლო დაწესებულებების ხელმძღვანელების მონაწილეობით.

მოდული 3-საექთნო საქმის ორგანიზაციული ასპექტები

საკითხის განხილვის მიზანი:

პრაქტიკის მართვისა და ადმინისტრირების წესების განხილვა. ექთნის როლის ფორმულირება.

მოსალოდნელი შედეგები:

მოდულის გავლის საფუძველზე მსმენელი გაეცნობა საექთო საქმიანობის სამართლებრივ საფუძვლებს, მის როლს პაციენტთან და კოლეგებთან მიმართებაში.

განსახილველი საკითხები:

- პრიორიტეტების დასახვა
- დოკუმენტაციის წარმოება
- როლი და პასუხისმგებლობა
- პროტოკოლების შემუშავება
- ოჯახებთან მუშაობა – ოჯახის დეფინიცია, საექთნო პროცესი ოჯახთან მიმართებით
- კვლევა, როგორც საექთნო პრაქტიკის საფუძველი (სტატისტიკის ელემენტები)

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დრო 25 საათია.

შეფასება:

ექთან-მასწავლებელი შეფასებას აწარმოებს ერთი თვის განმავლობაში მსმენელის საქმიანობაზე დაკვირვების საფუძველზე. ფასდება მსმენელის პასუხისმგებლობა, დოკუმენტაციის წარმოების ჩვევები, პაციენტის მიმართ დამოკიდებულება (განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა პაციენტის ავტონომიის დაცვას, მის პატივისცემასა და კონფიდენციალობას).

მოდული 4: პაციენტი

საკითხის განხილვის მიზანი:

მოდულის სწავლების მიზანია მსმენელებისათვის პაციენტის მდგომარეობის შეფასების ჩვევების, მ.შ. ეფექტური კომუნიკაციის ჩვევების გამომუშავება.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მოდულის დასრულების შემდეგ მსმენელი შეძლებს შეაფასოს პაციენტის სამედიცინო და სოციალური საჭიროებები;
- მოდულის დასრულების შემდეგ მსმენელი შეძლებს დაამყაროს პაციენტთან ეფექტური კომუნიკაცია და დაეხმაროს მას ცხოვრების სტილის არჩევის თაობაზე სწორი გადაწყვეტილების მიღებაში.

განსახილველი საკითხები:

- საექთნო შეფასება (ანამნეზი, ფიზიკალური შეფასება სისტემების მიხედვით, მოვლის პრიორიტეტები, საექთნო მოვლის დაგეგმვა (დოკუმენტაციით), განხორციელება, შეფასება)
- ეფექტური კომუნიკაციის ჩვევები
- პაციენტის სამედიცინო და სოციალური საჭიროებების შეფასება
- სამედიცინო საჭიროებების შეფასება
- შეფასების ინსტრუმენტის შემუშავება

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დროა 48 საათი: 30 საათი ფორმალური სწავლებისა (მათ შორის 18 საათი პრაქტიკული მეცადინეობა) და 10 საათი პროექტზე მუშაობისათვის.

შეფასება:

მსმენელის შეფასება მოხდება ექთან-მასწავლებლის მიერ კლინიკური მეთვალყურეობის პროცესში-რეალურ, საექთნო კონსულტაციაზე დასწრებით. ექთან-მასწავლებელმა უნდა ჩაატაროს ასევე წერილობითი შეფასება. შეფასების მეთოდოლოგიის შერჩევა მოხდება უშუალოდ სწავლების პროცესში.

მოდული 5: ბრონქული ასთმა

საკითხის განხილვის მიზანი:

საკითხის განხილვის მიზანია ასთმის თაობაზე მსმენელთა ცოდნის გაუმჯობესება და მათ მიერ ასთმით დაავადებული პაციენტის მდგომარეობის მართვის პროცესში აქტიური მონაწილეობისათვის აუცილებელი უნარ-ჩვევების შექმნა.

მოსალოდნელი შედეგები:

მოდულის გავლის შემდეგ მსმენელს ექნება მყარი ცოდნა ასთმის მართვის საკითხების თაობაზე და შეძლებს დამოუკიდებლად წარმართოს ასთმის კლინიკა.

განსახილველი საკითხები:

- ასთმის კლინიკა
- ასთმის კონტროლი
- ასთმის მართვა, პაციენტის ჯანმრთელობის დამკვიდრება
- მედიკამენტური თერაპია
- ასთმის მკურნალობა საფეხურებრივი მიდგომით
- ასთმით დაავადებული პაციენტის სამკურნალო-პროფილაქტიკური განათლება

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილია 28 საათი. 20 საათი დაეთმობა მეცადინეობას მცირე ჯგუფებში, ხოლო 8 საათი კლინიკურ პრაქტიკას.

შეფასება:

მოდულის დასრულების შემდეგ მსმენელის ცოდნა შეფასდება ტესტ-კითხვარების საშუალებით ასთმის ფიზიოლოგიის, მაპროვოცირებელი ფაქტორებისა და ბავშვებსა და მოზარდებში ასთმის მართვის თავისებურებების თაობაზე.

მოდული 6: ჯანმრთელობის დამკვიდრება

საკითხის განხილვის მიზანი:

მსმენელი გაეცნობა ჯანმრთელობის დამკვიდრების მნიშვნელობას და შეიძენს პაციენტის სამკურნალო-პროფილაქტიკური განათლებისათვის აუცილებელ უნარ-ჩვევებს.

მოსალოდნელი შედეგები:

მოდულის გავლის შემდეგ მსმენელს ექნება სათანადო ცოდნა და უნარ-ჩვევები, რაც მას საშუალებას მისცემს დააარწმუნოს პაციენტი ქცევის შეცვლისა და ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრების აუცილებლობაში.

განსახილველი საკითხები:

- ჯანმრთელობის დამკვიდრებისაკენ მიმართული ღონისძიებები, რომელთა ეფექტურობა მეცნიერულად დადასტურებულია;
- ჯანმრთელობის დამკვიდრება-როგორ მოვაწყოთ და წარვმართოთ ჯანმრთელ პირთა კლინიკა.

დავალება:

პაციენტისათვის საგანმანათლებლო მასალის შემუშავება

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილია 40 საათი. აქედან 5 სთ დაეთმობა დავალებაზე მუშაობას, 30 საათი ფორმალურ სწავლებას-20 საათი მცირე ჯგუფებში მუშაობას და 15 საათი პრაქტიკული ჩვევების განვითარებას;

შეფასება:

მსმენელი შეფასდება დავალებული სამუშაოს შესრულების ხარისხის მიხედვით. დამატებით, მან უნდა მოამზადოს წერილობითი ნაშრომი მეცნიერულ მტკიცებაზე დამყარებული პრაქტიკის განვითარებისა და საქართველოსათვის ამ პროცესის მნიშვნელობის შესახებ.

მოდული 7: კლინიკური ჩვენებები

მიზანი:

მსმენელთა ბაზისური კლინიკური ჩვენებების გაუმჯობესება

მოსალოდნელი შედეგები:

მსმენელი კიდევ ერთხელ გაიაზრებს ბაზისური საექთნო ჩვენებების ათვისების აუცილებლობას და შეაფასებს საკუთარ სასწავლო საჭიროებებს მომავლისათვის.

განსახილველი საკითხები:

- ორგანიზმის ფუნქციონალური მდგომარეობის შეფასება-კლინიკური მეთვალყურეობა, კლინიკური ჩვენებების დემონსტრირება და შეფასება;
- პაციენტის მოვლის ბაზისური საექთნო ჩვენებების განვითარება, მაგ. ხანდაზმულთა მოვლა, გავრცელებული პათოლოგიების მართვა, ტროფიკული წყლულები, შარდის შეუკავებლობა, თავის ტვინში სისხლის მიმოქცევის მოშლა, მობილურობის შეზღუდვა; დიაბეტით დაავადებული პაციენტის მოვლა-ჯანმრთელობის დამკვიდრება და კვება; და ა.შ.
- საექთნო მოვლის გეგმის შემუშავება

დავალება:

ინსულტის შემდგომ პერიოდში პაციენტის ბინაზე მოვლის გეგმის შემუშავება და შესაბამისი საექთნო ჩვენებების დემონსტრირება (პაციენტის ჰიგიენა, მონიტორინგი, გართულებების პრევენციისათვის საჭირო პროფილაქტიკური ღონისძიებები და სხვა)

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დრო 48 საათია-43 საათი ფორმალური სწავლებისათვის (აქედან 28 საათი დაეთმობა კლინიკურ პრაქტიკას) და 5 საათი დავალებაზე სამუშაოდ.

შეფასება:

მსმენელის შეფასება მოხდება კლინიკური მეთვალყურეობის პროცესში. შეფასების საფუძველზე გამოვლენილი სასწავლო საჭიროებების დაკმაყოფილება უნდა მოხდეს ინდივიდუალური სწავლების გზით, ვიდრე მსმენელი ახალი მოდულის შესწავლას შეუდგება.

მოდული 8: პედიატრიული პრობლემები

საკითხის განხილვის მიზანი:

მოდულის შესწავლა მიზნად ისახავს მსმენელებისათვის ბავშვთა ნორმალური ზრდა-განვითარების მახასიათებლებისა და ამასთანავე, გავრცელებული ფიზიკური და ქცევითი პრობლემების გაცნობას.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მოდულის გავლის შედეგად მსმენელი შეძლებს აწარმოოს ბავშვთა ზრდა-განვითარებაზე მეთვალყურეობა და მოახდინოს ნორმიდან გადახრის იდენტიფიკაცია;
- მსმენელს უნდა შეეძლოს ბავშვის საკონსულტაციოდ გაგზავნის საჭიროების შეფასება და მიმართვის უზრუნველყოფა.

განსახილველი საკითხები:

- ბავშვთა ჯანმრთელობა: ზრდა და განვითარება, ბავშვთა გავრცელებული დაავადებები ცენტრების რუკის გამოყენება
  - სმენის სიმახვილის განსაზღვრა
  - ჩვილ ბავშვთა კვება
  - ინდივიდუალური მეცადინეობა მსმენელის სასწავლო საჭიროებების შეფასების მიზნით
- დავალება:**

კლინიკური შემთხვევის აღწერა ზრდისა და განვითარების მონიტორინგის თაობაზე.

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილია 56 საათი: 51 საათი ფორმალური სწავლება- 30 საათი მეცადინეობა მცირე ჯგუფში და 21 საათი პრაქტიკული მუშაობა, 5 საათი მუშაობა დავალებაზე.

შეფასება:

შეფასდება დავალებული სამუშაოს შესრულების ხარისხი. დამატებით ჩატარდება წერიტი გამოცდა ბავშვთა ასაკში განსაკუთრებით გავრცელებული პრობლემების თაობაზე.

მოდული 9: 5 ყველაზე ხშირი პათოლოგია, რომლის დროსაც აუცილებელია პაციენტის ბინაზე მოვლა

საკითხის განხილვის მიზანი:

ზოგად პრაქტიკაში განსაკუთრებით გავრცელებული პრობლემების პათოფიზიოლოგიური თავისებურებებისა და მართვის პრინციპების გაცნობა.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მოდულის გავლის შემდეგ მსმენელი შეძლებს შეიმუშაოს თითოეული პრობლემის მართვის სამუშაო გეგმა, რომელშიც განსაზღვრული იქნება პაციენტის მდგომარეობის შეფასების დეტალები და საკონსულტაციოდ მიმართვის კრიტერიუმები.

განსახილველი საკითხები:

- ინსულტი
- გულის პათოლოგიები
- დიაბეტი
- ჰიპერტენზია
- სასუნთქი სისტემის დაავადებები (მათ შორის ტუბერკულოზი)

დავალება:

ზემოთ ჩამოთვლილი მდგომარეობებისათვის პაციენტის ბინაზე მოვლის გეგმის შემუშავება.

შეფასება:

შეფასდება დავალების შესრულების ხარისხი. დამატებით, მსმენელის შეფასება იწარმოებს კლინიკური მეთვალყურეობის გზით. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს მსმენელის მიერ ოჯახის როლის, მოვლის მომავალი გეგმისა და ჯანმრთელობის დამკვიდრების საკითხების გათვალისწინებას.

რეზიუმე:

მოდულისათვის დათმობილი საერთო დრო შეადგენს 64 საათს: 35 საათზე ფორმალური სწავლებისა (30 საათი ჯგუფური მუშაობა და 29 საათი კლინიკური პრაქტიკა) და 5 საათს დავალებაზე მუშაობისათვის;

მოდული 10: ტერმინალური პაციენტის მოვლა

საკითხის განხილვის მიზანი:

ტერმინალური პაციენტისათვის განსაკუთრებული მოვლის უზრუნველყოფის მნიშვნელობის განმარტება.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მოდულის გავლის საფუძველზე მსმენელი შეიძენს ტერმინალური პაციენტის მოვლისათვის აუცილებელ უნარ-ჩვევებსა და ცოდნას;
- მსმენელი გააცნობიერებს ტერმინალური პაციენტისა და მისი ახლობლებისათვის ფსიქოლოგიური მხარდაჭერის მნიშვნელობას.

განსახილველი საკითხები:

- ტკივილის კონტროლი
- პაციენტის ფსიქოლოგიური მხარდაჭერა
- ოჯახზე ზრუნვა

მოდულისათვის დათმობილი საერთო დრო შეადგენს 32 საათს ფორმალური სწავლებისათვის-20 საათი მცირე ჯგუფებში მუშაობა და 12 საათი კლინიკური პრაქტიკა.

შეფასება:

შეფასება მოხდება წერილობითი ტესტის საშუალებით. განსაკუთრებული ყურადღება უნდა გამახვილდეს ტერმინალური პაციენტის ფსიქოლოგიური მხარდაჭერის უზრუნველყოფის ასპექტებზე.

მოდული 11: კვება

საკითხის განხილვის მიზანი:

სხვადასხვა ასაკის პაციენტისათვის ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ მოწოდებული სპეციფიკური კვებითი რეკომენდაციების განხილვა.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მსმენელი გაეცნობა თანამედროვე რეკომენდაციებს როგორც ზოგადად ჯანსაღი კვების, ასევე სპეციფიკური დიეტური რეჟიმის თაობაზე;
- მსმენელი განივითარებს ინტერნეტსა და სამეცნიერო ჟურნალებში უახლესი კვებითი რეკომენდაციების მოძიების ჩვევებს;
- მოდულის გავლის შემდეგ მსმენელი შეძლებს პაციენტს მისცეს სპეციფიკური რჩევა-დარიგება კვების რეჟიმისა და აუცილებელი საკვები ინგრედიენტების თაობაზე.

განსახილველი საკითხები:

- ბავშვებისა და მოზარდების კვების პრინციპები და მათი ნუტრიციული საჭიროებები
- სპეციფიკური კვებითი რეკომენდაციები ზოგიერთი გავრცელებული მდგომარეობის დროს
- სიმსუქნე
- საკვების მიღებასთან დაკავშირებული დარღვევები
- კვებითი დეფიციტის იდენტიფიკაცია და მართვა

დავალება:

მაგ. 16 წლის ბიჭისათვის, რომელიც საკმაოდ აქტიურად ვარჯიშობს დეტალური კვებითი რეკომენდაციების შემუშავება.

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დრო შეადგენს 33 საათს: 30 საათს ფორმალური სწავლებისა (26 საათი ჯგუფური მუშაობა და 2 საათი პრაქტიკული საქმიანობა) და 5 საათს დავალების შესრულებისათვის.

შეფასება:

მსმენელის შეფასება მოხდება დავალების შესრულების ხარისხის მიხედვით.

მოდული 12: ძვალ-კუნთოვანი სისტემა

საკითხის განხილვის მიზანი:

მსმენელების ცოდნის გაღრმავება ძვალ-კუნთოვანი სისტემის გავრცელებული პრობლემების პათოფიზიოლოგიისა და მართვის თაობაზე.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მსმენელი გაეცნობა ოსტეოართრიტისა და ოსტეოპოროზის კლინიკური მიმდინარეობის, პრევენციისა და მკურნალობის პრინციპებს;
- მოდულის დასრულების შემდეგ მსმენელი შეძლებს სპეციფიკური რჩევა მისცეს პაციენტს ოსტეოპოროზითა და ოსტეოართრიტით;
- მოდულის დასრულების შემდეგ მსმენელი შეძლებს უზრუნველყოს ჯანმრთელობის დამკვიდრება მენოპაუზის პერიოდის ქალებსა და მოხუცებში.

განსახილველი საკითხები:

- საექთნო მოვლა ძვალ-კუნთოვანი სისტემის პათოლოგიებისა და მოძრაობის შეზღუდვის დროს
- ოსტეოპოროზი და მენოპაუზა
- ოსტეოპოროზის პრევენცია და მართვა
- ოსტეოართრიტის მართვა
- ჯანმრთელობის დამკვიდრება-უსაფრთხოების ზომები და ადეკვატური კვება

რეზიუმე:

მოდულისათვის დათმობილი საერთო დრო შეადგენს 30 საათს, რომელიც დაეთმობა ფორმალურ სწავლებას მცირე ჯგუფებში მუშაობის სახით.

შეფასება:

მოდულის დასასრულს ჩატარდება წერილობითი შეფასება. შეფასებისათვის დეტალური მეთოდოლოგია შემუშავდება ექთან-მასწავლებლის მიერ პროგრამის მიმდინარეობის პროცესში.

მოდული 13: ქალთა ჯანმრთელობა

საკითხის განხილვის მიზანი:

ორსულობის, მენსტრუალური ციკლის დარღვევისა და მენოპაუზის თაობაზე მსმენელების ცოდნის გაღრმავება.

მოსალოდნელი შედეგები:

- კურსის დასრულების შემდეგ მსმენელი შეძლებს ადეკვატური რჩევა მისცეს პაციენტს მენსტრუალური პრობლემებს შემთხვევაში, კერძოდ დისმენორეის, ამენორეისა და მენორაგიის დროს;
- მოდულის გავლის შემდეგ მსმენელი შეძლებს აქტიური მონაწილეობა მიიღოს ორსულთა მეთვალყურეობაში და უზრუნველყოს ორსულის სამკურნალო-პროფილაქტიკური განათლება.

განსახილველი საკითხები:

- მენორაგიისა და დისმენორეის მართვა
- მენოპაუზის მართვა
- საექთნო მოვლა ქალის სასქესო ორგანოების დაავადებების დროს
- ორსულთა ჯანმრთელობის დამკვიდრება
- ორსულთა მეთვალყურეობა და სწავლება
- დედის მოვლა ლოგინობის ხანაში, პოსტნატალური დეპრესია

რეზიუმე:

მოდულისათვის განკუთვნილი საერთო დრო შეადგენს 40 საათს, აქედან, 25 საათი მცირე ჯგუფში მუშაობისა და 15 საათი პრაქტიკული მეცადინეობისათვის.

შეფასება:

შეფასება ჩატარდება გასაუბრების სახით. გასაუბრების სტრუქტურა და დეტალები განისაზღვრება ექთან-მასწავლებლის მიერ.

მოდული 14: სქესობრივი ჯანმრთელობა

საკითხის განხილვის მიზანი:

მოზარდებისა და მოზრდილების სქესობრივი ქცევის თავისებურებების განხილვა, რაც მსმენელს საშუალებას მისცემს უზრუნველყოს სქესობრივი ჯანმრთელობის დამკვიდრება.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მსმენელები გააცნობიერებენ სქესობრივი ქცევის თაობაზე პაციენტისათვის სათანადო რჩევა-დარიგების მიცემის აუცილებლობას;
- განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა მოზარდებში სქესობრივი ჯანმრთელობის დამკვიდრებას_სქესობრივი გზით გადამდები დაავადებებისა და არასასურველი ორსულობის თავიდან აცილების მიზნით.

განსახილველი საკითხები:

- სქესობრივი ჯანმრთელობის დამკვიდრება
- რა მდგომარეობაა ამ მხრივ საქართველოში?
- სქესობრივი ჯანმრთელობა მოზარდებში
- ოჯახის დაგეგმვა
- კონტრაცეპცია

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დრო 32 საათია: 27 საათი ფორმალური სწავლებისა და 5 საათი დავალებაზე მუშაობისათვის.

მოდული 15: საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენება

საკითხის განხილვის მიზანი:

მსმენელებისათვის საინფორმაციო ტექნოლოგიის თანამედროვე მიღწევების გაცნობა. ინფორმაციის მოძიებისა და საექთნო პრაქტიკაში ამ ინფორმაციის გამოყენების გზების სწავლება. ამ მოდულის სწავლებას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ზოგადი პრაქტიკის ექთან-მასწავლებლებისათვის.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მსმენელები აითვისებენ ინტერნეტში მუშაობისა და ინფორმაციის მოძიების ჩვევებს;
- მსმენელები გააცნობიერებენ უახლესი მეცნიერული მიღწევებისა და ამ ინფორმაციის პრაქტიკაში გამოყენების მნიშვნელობას.

განსახილველი საკითხები:

- ინტერნეტში მუშაობის ჩვევები
- სამეცნიერო ნაშრომის კრიტიკული შეფასება
- ლიტერატურის ანალიზი
- საინფორმაციო ტექნოლოგიები და საექთნო საქმიანობა საქართველოში

დავალება:

სამეცნიერო ნაშრომის კრიტიკული შეფასება

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დროა 35 საათი: 30 საათი ფორმალური სწავლებისა (20 საათი მცირე ჯგუფში მუშაობა და 10 საათი პრაქტიკული მეცადინეობა) და 5 საათი დავალებაზე მუშაობისათვის.

შეფასება:

თითოეულმა მსმენელმა უნდა წარმოადგინოს კლინიკური შემთხვევა და უახლესი მონაცემები აღწერილი პრობლემის თაობაზე, რომელსაც იგი სამეცნიერო ჟურნალებიდან მიიღებს. მონაცემები წარმოდგენილი უნდა იყოს, სულ მცირე, სამი წყაროდან. საჭიროა თითოეული წყაროს დასახელების ზუსტად მითითება.

მოდული 16: კლინიკური აუდიტი

საკითხის განხილვის მიზანი:

კლინიკური აუდიტის მნიშვნელობის განხილვა. მისი როლი პრაქტიკის საქმიანობის გაუმჯობესებისა და «საუკეთესო პრაქტიკის» შექმნის პროცესში.

მოსალოდნელი შედეგები:

- მსმენელი გაეცნობა აუდიტის ჩატარების მეთოდოლოგიას;
- მსმენელი პრაქტიკულად ჩატარებს აუდიტს კონკრეტული საკითხის თაობაზე და დასახავს გარკვეულ ღონისძიებებს გაუმჯობესების მისაღწევად.

განსახილველი საკითხები:

- კლინიკური აუდიტის თეორია
- კლინიკური აუდიტის გამოყენება პრაქტიკაში
- აუდიტის შედეგების შეფასება

დავალება:

საოჯახო მედიცინის სასწავლო პრაქტიკებში პრაქტიკის მენეჯერთან შეთანხმების საფუძველზე აუდიტისათვის თემის შერჩევა და მისი განხორციელება.

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დრო შეადგენს 30 საათს: 25 საათს ფორმალური სწავლებისა და 5 საათს დავალებაზე მუშაობისათვის.

შეფასება:

შეფასდება ექთნის მიერ შესრულებული აუდიტი. შეფასებაში მონაწილეობას მიიღებენ საოჯახო მედიცინის პრაქტიკის მენეჯერები და დაწესებულების ხელმძღვანელები.

მოდული 17: მეცნიერულ მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პრაქტიკა

საკითხის განხილვის მიზანი:

მეცნიერულ მტკიცებულებებზე დაფუძნებული მედიცინისა და პრაქტიკის კონცეფციის სწავლება და საექთნო საქმიანობისათვის მისი მნიშვნელობის განხილვა.

მოსალოდნელი შედეგები:

მოდულის გავლის საფუძველზე ექთანი კარგად გააცნობიერებს მეცნიერულ მტკიცებულებებზე დაფუძნებული მედიცინის თეორიას, შეძლებს პრაქტიკის გაუმჯობესების მიზნით აუცილებელი ცვლილებების იდენტიფიცირებას და განახორციელებს ამ ცვლილებების მართვას.

განსახილველი საკითხები:

- რა არის მეცნიერულ მტკიცებულებებზე დაფუძნებული პრაქტიკა?
- რატომ არის იგი მნიშვნელოვანი საქართველოსათვის?
- როგორ აისახება მტკიცებულებებზე დაფუძნებული მედიცინის მონაცემები საექთნო საქმიანობაზე?
- მეცნიერულ მტკიცებულებათა წყაროები
- როგორ ვაქციოთ რეალობად მეცნიერულ მტკიცებულებაზე დაფუძნებული პრაქტიკა?

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დრო 25 საათია, რაც დაეთმობა მცირე ჯგუფებში მუშაობას.

შეფასება:

თითოეული ექთანი წარმოადგენს საკუთარი პრაქტიკის მონაცემებს იმის თაობაზე, თუ რა უნდა შეიცვალოს. ეს დამყარებული იქნება ჩატარებული აუდიტის შედეგებზე. მსმენელმა უნდა განსაზღვროს ცვლილებების განხორციელების გზები და მრავალდისციპლინარულ შეკრებაზე წარმოადგინოს თავისი პროექტი. განხილვასა და შეფასებაში მონაწილეობას მიიღებს პრაქტიკის ყველა წევრი.

მოდული 18: მენეჯმენტის საფუძვლები

მიზანი: ექთნებისთვის მართვის თეორიული საფუძვლების გაცნობა. ლიდერობის, გუნდური მუშაობისა და პრაქტიკის ორგანიზაციის ჩვევების განვითარება

1. მართვა და ლიდერობის ჩვევები-25 საათი

განსახილველი საკითხები

- მართვის თეორიები, ცვლილებების მართვა და ორგანიზაცია;
- მართვის სსვადახვა სტილი;
- ლიდერობის ტიპები და პრინციპები;

2. პუდ ცენტრის ორგანიზაციული მოწყობა/უზრუნველყოფა-35 საათი

- საპაემანო სისტემის დიზაინი და კონსულტაციების დაგეგმვა
- მონაცემთა შეგროვება, რეფერალის დოკუმენტირება, სამედიცინო დოკუმენტაციის წარმოება/შენახვა

3. რესურსების მართვა-20 საათი

- დროის მენეჯმენტი;
- სამედიცინო მარაგების მართვა

4. გუნდური მუშაობა და მენეჯმენტი-26 საათი

- გუნდის განვითარების დინამიკა
- კონფლიქტების მართვა/გადაჭრა

5. ჯანდაცვის საინფორმაციო სისტემების საფუძვლები (ბაზისური განმარტებები/ტერმინოლოგია)-10 საათი

მოსალოდნელი შედეგები:

მოდულის გავლის შემდეგ ექთანს უნდა შეეძლოს საექთნო საქმიანობის განხორციელების პროცესში მენეჯმენტისა და ლიდერობის პრინციპების შესახებ ცოდნის, ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნებისა და შესაფერისი მიდგომის დემონსტრირება. ექთანი შეიძენს გუნდში მუშაობის ჩვევებს და შეძლებს ეფექტურად შეასრულოს რუტინული საქმიანობა პუდ პრაქტიკაში.

რეზიუმე:

სულ მოდულისათვის განკუთვნილი დრო 106 საათია, რაც დაეთმობა მცირე ჯგუფებში მუშაობას.

მრავალდისციპლინარული სწავლება

სასწავლო პროგრამის მიმდინარეობის პერიოდში, პჯდ გუნდების ფორმირების ხელშეწყობის, ექიმებსა და ექთნებს შორის ახალი ტიპის ურთიერთობების ჩამოყალიბებისა და მათ მიერ ერთმანეთის საქმიანობის მოცულობის, პროფესიული თავისებურებებისა და უფლება-მოვალეობების უკეთ გაცნობიერების მიზნით ჩატარდება გაერთიანებული მეცადინეობები ოჯახის ექიმთა გადამზადების პროგრამის მსმენელებთან. კვირაში ერთხელ 4 აკადემიური საათი, რაც სრული პროგრამისთვის შეადგენს 96 საათს.

ზოგადი პრაქტიკის ექთნების გადამზადების სასწავლო გეგმა

კურსის საერთო ხანგრძლივობაა-816 საათი

№	მოდულის დასახელება	ფორმალური სწავლება		დავალეობაზე მუშაობა	სულ
		მცირე ჯგუფებში მუშაობა	კლინიკური პრაქტიკა		
1.	პირველადი ჯანდაცვის არსი	10	-	-	10
2.	საექთნო საქმე ზოგად პრაქტიკაში-თეორიული საფუძვლები	28	-	10	38
3.	საექთნო საქმის ორგანიზაციული ასპექტები	25	-	-	25
4.	პაციენტი	20	18	10	48
5.	ბრონქული ასთმა	20	8	-	28
6.	ჯანმრთელობის დამკვიდრება	20	15	5	40
7.	კლინიკური ჩვევები	15	28	5	48
8.	პედიატრიული პრობლემები	30	21	5	56
9.	5 ყველაზე ხშირი პათოლოგია, რომლის დროსაც აუცილებელია პაციენტის ბინაზე მოვლა	30	29	5	64
10.	ტერმინალური ავადმყოფის მოვლა	20	12	-	32
11.	კვება	26	2	5	33
12.	ძვალ-კუნთოვანი სისტემა	30	-	-	30
13.	ქალთა ჯანმრთელობა	25	15	-	40
14.	სქესობრივი ჯანმრთელობა	25	2	5	32
15.	საინფორმაციო ტექნოლოგია	20	10	5	35
16.	კლინიკური აუდიტი	25	-	5	30
17.	მეცნიერულ მტკიცებებზე დაფუძნებული პრაქტიკა	25	-	-	25
18.	მენეჯმენტის საფუძვლები	106	-	-	106
19.	მრავალდისციპლინარული სწავლება (გაერთიანებული მეცადინეობები ექიმების ჯგუფებთან)	96	-	-	96
საათების საერთო რაოდენობა ექთნებისათვის		596	160	60	816
სულ კურსის საერთო ხანგრძლივობა					816 საათი